

A II. és III., valamint a *napszél* és az *interplánétáris térrel* foglalkozó IV. divízió közös szimpóziuma volt:

2.10/3.6/4.1[!]. *A napszél, a magnetoszféra-burok és az ionoszféra, mint a magnetoszférikus plazma forrásai, transzportjuk és elnyelődésük.*

Általában nagy hangsúlyt kaptak a Föld körüli térség különböző régióiban zajló folyamatok, jelenségek közötti összefüggések, csatolási mechanizmusok feltárására irányuló kutatások, amit a különböző divíziók nagyszámú közös rendezvénye is mutatott.

III. divízió: *Magnetoszférikus jelenségek*

A bejelentett előadások számából ítélve a hat legjelentősebb szekció a következő volt:

3.8: *ULF hullámok, gerjesztés, terjedés és elnyelődés* (44);

2.7/3.2: *Magnetopauza, határjelenségek és csatolásuk az ionoszférához* (41);

2.8/3.3: *Folyamatok a magnetoszféra uszályában és ionoszférikus hatásuk* (41);

3.4: *Belső magnetoszféra gyűrűáram, sugárzási övek és a plazmaszféra* (35);

2.13/3.10: *A bolygók atmoszférája és magnetoszférája* (35);

2.9/3.5: *Nagyléptékű erőterek, áramlások és áramok a magnetoszféra—ionoszféra rendszerben* (34).

A napszél magnetoszféra energiacsatolási folyamataiban fontos szerepet játszanak az ULF hullámok. A különféle plazma instabilitások elméleti és kísérleti kutatása mellett megújult az érdeklődés a napszélben és a mágneses burokban észlelt fluktuációk, ill. a magnetoszférikus ULF hullámok közvetlen ok-okozati kapcsolata iránt. Új kutatási területek: nemlineáris jelenségek a magnetoszférában, a magnetopauzánál, ill. a mágneses burokban előforduló tranziens fluktuációk, valamint más bolygók magnetoszférájában észlelt ULF hullámok.

A magnetopauzán lejátszódó csatolási folyamatok közül a legnagyobb érdeklődés a foltszerű sporádi-

kus erővonal-összekapcsolódásra (FTE — flux transfer event) és ionoszférikus hatásaira (konvekciós örvények) irányul.

Az elméleti előadások közül figyelemre méltó a csatolódási folyamatok egy új megközelítése. A foton és fonon analógiájára a magnetoszférikus plazmafizikában bevezették az Alfvenont a hullám-részecske dualizmus leírására. Az Alfvenon tömeggel, energiával, momentummal és polarizációval rendelkező részecske, amely lehetővé teszi a napszél—magnetoszféra kölcsönhatás mezoléptékű jelenségeinek (pl. lokális erővonal-összekapcsolódás) részecske jellegű leírását.

A magnetoszféra uszályának kutatásában is a globális hatások vizsgálata dominál elsősorban az öbölhábörgásokkal és az ionoszférikus jelenségekkel kapcsolatban.

A plazma nagyléptékű konvekciójának vizsgálatában előrelépést jelentenek az új észlelési módszerek, különösen azok, amelyek globális képet nyújtanak a plazma áramlásáról a magnetoszféra—ionoszféra rendszerben. A kutatások a magnetopauzánál lejátszódó csatolási folyamatokra, valamint az öbölhábörgások befolyásoló hatásaira irányulnak.

A fentiekből látható, hogy a tudományos társadalom érdeklődése a napszél — magnetoszféra — ionoszféra komplex rendszer energiacsatolási folyamatainak megismerésére és a globális ok-okozati összefüggések feltárására irányul. Mindezt elősegítik az egyre nagyobb számban rendelkezésre álló in situ műhold adatok, a felszíni hálózatok mérései, az új mérési módszerek és napjaink számítástechnikája, amely a statisztikai elemzéseken túl bonyolult modellezéseket is lehetővé tesz.

*Ádám Antal, Satori Gabriella, Szarka László,
Wesztergom Viktor, Zieger Bertalan*

HÍREK A GEOFIZIKAI KÖZLEMÉNYEK SZERKESZTŐSÉGÉBŐL

Az ELGI által kiadott nemzetközi geofizikai folyóirattal kapcsolatban az Egyesület részéről többször elhangzott az a kifogás, hogy bár kivételben és tartalmában szinte megfelelő a színvonala, mégsem szerepel az idézettségi listák összeállításánál számba vehető folyóiratok között.

Ezért az ELGI vezetése — a szerkesztőség indítványára — elhatározta, hogy megpróbál az elvárásoknak még jobban megfelelni. Első lépésként nemzetközi szerkesztőbizottság létrehozását kezdeményezte. A felkért hazai és külföldi szakemberek szinte kivétel nélkül elfogadták a megbízást, első alkalommal 1993. október 28–29-én össze is ült az új bizottság.

Tagjai: Edip BAYSAL (Törökország), BODOKY Tamás, Dominique CHAPPELLIER (Svájc), Michael COX (Anglia), Oleg KUZNETSOV (Oroszország), MESKÓ Attila, POGÁCSÁS György, Dal STANLEY (USA), VERÓ József.

A Bizottság határozatai közül a leendő szerzőket elsősorban az érinti, hogy a folyóirat specializálódni fog a környezetvédelemmel kapcsolatos geofizikai témák irányába. A 39. kötet 1. füzetében szeretnénk indítani az új irányzatot. Ezért kérem, hogy ha a tisztelt kollégáknak van ilyen témájú kutatási eredményük, ami még nem jelent meg nyomtatásban, éljenek a lehetőséggel, és minél előbb küldjék be szerkesztőségünkbe a kéziratokat. Az első füzetbe szánt cikkeknek **1994. május 31-ig** kell beérkezniük. Természetesen, mint eddig, továbbra is várjuk a magyar kollégák cikkeiket, és nemcsak a környezetvédelemmel kapcsolatos témákban. Az első, csak környezetvédő füzet után a továbbiakban kötetenként 2–3 cikk továbbra is a geofizika egyéb szakterületeivel foglalkozik majd.

*Hegybiró Zsuzsanna
a Geofizikai Közlemények szerkesztője*